

Ook jonge baby's

foto Wikipedia [Sam Pullara](#)

kijken

en zien

al heel wat

En dokter, kan ze nu al wat zien?” vraagt de moeder van een te vroeg geboren baby op het spreekuur tijdens de controle, na wekenlang opgenomen te zijn geweest. Een vraag die me wat mismoedig stemt, want het kindje kijkt mij al duidelijk, zij het nog wat onbeholpen aan, terwijl moeder dit nog niet herkent. Ik vind het ook meer dan jammer, dat ook deze moeder tijdens opname van de baby niet van de verpleging geleerd heeft hoe ze de aandacht van haar kind kan opwekken - terwijl het juist zo leuk en waardevol is om wél oogcontact te hebben.

Eerste ervaring

Hoe verging het mijzelf, bij mijn eerste kind? – zij is inmiddels 45 jaar oud. M'n dochtertje was drie weken toen ik haar filmde, maar wat film je als er nog maar zo weinig actie te zien is? Celluloid filmpjes waren duur, en per rolletje pasten er slechts drie minuten speelduur op. Maar om nu drie minuten lang naar het beeld van een stil liggende baby te kijken leek me toch wat saai. We vonden er wat op door haar op haar buik op de vloer te leggen, want ze kon haar hoofdje al wat oprichten. Ik stelde me tegenover haar op, met de camera op statief. Om wat 'leven in de brouwerij' te krijgen rolde ik van opzij een sinaasappel naar haar toe, mooi diagonaal door het filmbeeld. En die sinaasappel haalde ik – buiten beeld – weer snel op om hetzelfde nog eens te doen, maar dan van de andere kant.

Twee weken later kregen we het filmpje terug van de ontwikkelcentrale – benieuwd hoe het geworden was. We speelden het af, maar van wat ik zag viel m'n mond open van verbazing! Op de film zie je heel duidelijk, hoe de baby niet stil voor zich uit kijkt, maar mij met de ogen en haar kopje volgt in al mijn bewegingen als ik de sinaasappel ophaal. Dat kon toch niet waar zijn! Want ik had geleerd dat een baby pas vanaf zes weken na de geboorte iets kon waarnemen, doordat het centrale deel van het netvlies (de fovea centralis) zich dan pas voldoende ontwikkeld had. Ons kind was inmiddels vijf weken oud, en zelfs toen hadden wij nog steeds niet eens opgemerkt dat zij ons wel degelijk al zag. Wat jammer!

Dat was een leermoment waar ik nadien vooral in de kinderkliniek nog veel aan heb gehad. Zo vroeg ik eens de oogarts om even langs te komen voor een baby van vier weken oud, omdat de ogen van dit kind 'dwaalden' en ik dus bang was dat dit kindje blind zou zijn. Maar zij wilde eerst niet komen “want vier weken was ‘te jong’ daarvoor, dat kon je dan nog niet constateren”. Wel dus, en triest genoeg bleek de baby inderdaad blind te zijn.

Niet elke pasgeboren baby is in zijn oogontwikkeling even ver, maar er zijn baby's, die zelfs al kort na de geboorte met de ogen een bewegend hoofd kunnen volgen. En enkelen kijken je echt al aan, wat betekent dat zij al zo gedetailleerd kunnen zien dat ze ogen kunnen onderscheiden. Onze leerboeken gaan hier nog steeds niet in mee.

Maar je kunt zelf de proef op de som nemen, want een kind dat naar je hoofd kijkt ..... kijkt echt naar je hoofd, en een kind dat je aankijkt ..... kijkt je heus aan. Oefen maar even met je partner door hem / haar van dichtbij aan te kijken, en dan te vragen naar je oor of je kin te kijken. Ook al is daarmee het verschil in focushoek klein, als je er op let heb je dat toch meteen in de gaten. Maar met je baby, hoe doe je dat in de praktijk?

Kijkt hij al?

Onderzoek het zelf. Neem daar echt even de tijd voor, in alle rust. Maak het jezelf gemakkelijk, en .....

- ..... Maak het vooral gemakkelijk voor de baby, en denk daarbij ook een beetje fotografisch (zie de afbeelding hiernaast).
- Ga zo zitten, dat je zelf naar het licht kijkt. Want als je zelf met je rug naar het raam zit, dan moet hij tegen het licht in kijken, en ziet hij jouw hoofd als een zwarte vlek – dat werkt dus niet.
- Dan leg je hem op je schoot, met zijn beentjes tegen je buik en zijn hoofd bij je knieën. Zo kijkt je kind met het licht mee en kan hij jouw verlichte gezicht zien.
- Praat nu wat tegen hem, tót hij naar jouw gezicht kijkt.
- Vervolgens stop je met praten en beweeg je je hoofd heel langzaam naar links en naar rechts.
- Volgt hij deze beweging met zijn ogen?

Dan heb je duidelijkheid, hij ziet je gezicht !

In het begin moet je het meerdere keren proberen, oefenen. Als hij volgt – zijn oogbewegingen gaan in het begin altijd een beetje schokkerig – dan ga je geleidelijk ook merken, dat hij steeds gerichter jouw ogen opzoekt. Dat komt doordat het gezichtsvermogen zich dan al verder ontwikkelt, meer verfijnd.

En mocht hij nog niet volgen, dan is hij er kennelijk nog niet aan toe, en moet je nog even geduld hebben.

Hierbij hoef je natuurlijk niet persé te zitten, hetzelfde kun je natuurlijk ook staand doen terwijl je de baby op de arm houdt, maar zitten biedt wel een meer ontspannen houding.

Ook staand, zorg dat je baby niet tegen het licht in hoeft te kijken, maar dat jouw gelaat wél belicht wordt. Ook het even je mond houden nadat je hem een paar keer zachtjes hebt opgeroepen is echt van belang, want als je niet stopt met praten weet je nog steeds niet of hij je beeld volgt, of je stem. Je zal merken, dat je kind al ruim voor die zes weken je aankijkt, en vaak al veel eerder. Echt fijn om dat te ervaren.

Prematuur

“Maar hoe is dat dan bij te vroeg geboren baby’s?”

Wel, ook bij hen zie je natuurlijk, dat het gezichtsvermogen zich ontwikkelt. Over hoe dat verloopt ken ik geen goed onderzoek, maar uit ervaring weet ik, dat sommige kinderen zelfs nog ruim voor de uitgerekende datum heel gericht konden volgen met de ogen.

Ligt jouw kindje nu op de couveuseafdeling en heb je hem geregeld even op schoot? Zorg dan dat je stoel zo staat, dat jijzelf naar het raam kijkt, en de baby niet – of als er geen raam is, dat jij naar de lamp kijkt, maar het licht niet op zijn gezicht valt.

Op couveuseafdelingen is de ruimte gewoonlijk (te) krap bemeten. Een stoel voor ouders staat dan tussen twee couveuses in, en natuurlijk met de rugleuning naar de muur. Bij couveuses aan de kant van de vensters idem dito – en daar gaat het dus fout, want daarmee staat de rugleuning van je stoel bijna automatisch bij het venster. En als je daar je kindje op schoot hebt, dan kijk jij de zaal in, maar kijkt je kind naar het raam. Die opstelling is het gemakkelijkst voor iedereen, want zelf kan je zo opstappen en de zaal inlopen, en de verpleging kan er gemakkelijk bij – maar voor het contact met je kind is deze opstelling dus

echt verkeerd. Zelfs op onze eigen couveuse-afdeling stonden de stoelen aan de raamkant bijna altijd verkeerd om – ondanks steeds herhaalde instructie.
Als ouders zal je daar dus echt zélf op moeten letten.
Bij jonge prematuren heeft dat oogcontact natuurlijk meer tijd nodig en zal je wat meer geduld moeten hebben.